

VOORWOORD

Albert Ponsioen
hoofdredacteur Onderzoek & Praktijk

In deze spannende¹ tijden van transitie en het aanhalen van de banden met de lokale overheden, kan het zoeken naar de gulden middenweg als een belangrijke uitdaging worden gezien. Het artikel van *Pieterneel Lievense, Hannelies Hokke en Paula Sterkenburg* over het verminderen van spanning en het verbeteren van het welbevinden komt dan ook als geroepen. Met Boedhistische inspiratie en stressverlagende meditatie kunnen mogelijk ook de komende veranderingen het hoofd worden geboden. Deze veranderingen zullen zeker ingrijpen bij mensen die juist gebaat zijn bij een voorspelbare en overzichtelijke leefsituatie. Een goede zaak dat behandelmethoden als mindfulness ook naar deze mensen hun weg gaan vinden.

In dit tijdschrift is met een zekere regelmaat over het gebruik van intelligentietests als de Wechsler schalen bij kinderen en jongeren met LVB-problematiek gepubliceerd en de relevantie van het begrip sociaal adaptatievermogen aan de orde gesteld (zie bijvoorbeeld het najaarsnummer van 2013 en het najaarsnummer van 2010 met daarin een overzicht van de artikelen die in de jaren daarvoor in *Onderzoek & Praktijk* zijn opgenomen²). Vanuit onvrede over het gebruik van intelligentietests bij kinderen met leer- en/of ontwikkelingsachterstanden is destijds de Cognitive Assessment System (CAS) ontwikkeld³. Met deze test wordt duidelijker waarom er slecht wordt gepresteerd op school en dus ook op intelligentietests als de WISC. Onderzoekers verbonden aan het Institute for the Study of Education and Human Development (ISED), waaraan o.a. de Universiteit Utrecht deelneemt, hebben destijds de CAS naar Nederland gehaald en vertaald. Sindsdien wordt deze test ingezet bij verschillende instellingen die zijn aangesloten bij het Landelijk Kenniscentrum LVB en de Vereniging Orthopedagogische Behandelcentra (VOBC). *Matthijs Tuenter* en *Inge Stoter* hebben de CAS-data die in de loop der jaren zijn verzameld geanalyseerd om daarmee de bruikbaarheid van de CAS in de klinische zorg voor jeugdigen met LVB-problematiek te kunnen beoordelen.

Helemaal in lijn met de zojuist geschetste ontwikkeling om verder te kijken dan de IQ-neus lang is en niet alleen kinderen te beoordelen op manifeste prestaties en gedrag(s)problematiek) maar ook te kijken naar de onderliggende processen, is het artikel van *Maike van Rest, Irene van Bokhoven, Maroesjka van Nieuwenhuijzen, Aart Vriens, Petri Embregts* en *Walter Matthys*. Deze auteurs beschrijven de sociale informatieverwerkingsproblemen die onder gedragsproblemen schuil kunnen gaan en de ontwikkeling van een instrument (de SIVT) om deze problemen te onderkennen. Het onderzoek is een deel van een proces om tot een valide en betrouwbaar instrument te komen en als zodanig een belangrijke ontwikkeling om meer te weten over de kern van LVB-problematiek en over de mogelijkheden deze problematiek te behandelen. Een zinvolle stap maar op basis van de onderzoeksresultaten nog geenszins een gelopen race. Dit blijkt onder meer uit het terugkerende probleem bij onderzoeken met kinderen met LVB-problematiek waarop de auteurs ook in dit onderzoek stuiten: (...) de deelnemers in deze studie die de groep 'LVB' vormden, zijn niet geheel

¹ Met dank aan Eric van der Graaf, manager bij de J.P. Heije voor deze uitdagende omschrijving van het huidige hectische tijdsgewricht voor de (jeugd)zorgsector.

² Alle nummers van *Onderzoek & Praktijk* zijn via www.kenniscentrumlvb.nl in te zien.

³ Das, J.P., Naglieri, J.A. & Kirby, J.R. (1994). *Assessment of cognitive processes (the PASS theory of intelligence)*. Boston: Allyn and Bacon.

volgens de Nederlandse definitie voor een LVB geworven: een IQ tussen de 55-69 of een IQ tussen de 70-84 in combinatie met sociale aanpassingsproblematiek, *omdat over het laatstgenoemde geen gegevens beschikbaar waren*. Toch altijd maar weer dat opdoemende beeld van die hond die in zijn eigen staart bijt.

Onze columnist van het jaar, *Adri Benschop*, sluit dit najaarsnummer van *Onderzoek & Praktijk* af met de opbeurende column 'Kom op, je kunt het!'. Een mooi beeld uit de wereld van het kletteren en abseilen, waarbij het zekeren van sociaal kwetsbare mensen uit het oog dreigt te worden verloren omdat hulpverleners, beleidsmakers en ambtenaren in deze transitie-tijd vooral elkaar aan het zekeren zijn. De kwaliteit van zorg wordt toch voor een belangrijk deel bepaald door de kwaliteit van leven van de meest kwetsbare groepen in de samenleving. Participeren is prima, mits daarvoor kansen worden geboden. Er zullen mensen ondersteund moeten blijven worden om deze kansen aan te kunnen grijpen. Transitie of geen transitie.

De VOBC en de stichting Landelijk Kenniscentrum LVB hebben met de verhuizing van de Kaap Hoordreef naar de Catharijnesingel (nummer 47) in Utrecht al een transitie doorgemaakt. Vanuit deze nieuwe omgeving, met inspirerende burens als onder meer het Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie, het Nederlands Jeugdinstituut, Vilans, Movisie en het Expertisecentrum Mantelzorg wens ik u een hartverwarmende winter toe en spreek u weer in het voorjaar van 2015.

Veel leesplezier!